

Υπόθεση C-326/23

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

25 Μαΐου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Najwyższy (Πολωνία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

15 Μαρτίου 2023

Αναιρεσείουσες:

C.W.S.A.

C.O.S.A.

D. sp. z o.o.

G.S.A.

C. sp. z o.o.

C.1 S.A.

Αναιρεσίβλητος:

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Διαδικασία επί προσφυγών κατά της αποφάσεως του Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (πρόεδρου της υπηρεσίας προστασίας του ανταγωνισμού και των καταναλωτών· στο εξής: πρόεδρος της UOKiK) της 8ης Δεκεμβρίου 2009, περί χαρακτηρισμού της συμφωνίας την οποία συνήψαν οι πρωτοδίκως προσφεύγουσες ως πρακτικής που περιορίζει τον ανταγωνισμό στην εγχώρια αγορά παραγωγής και πώλησης γκρίζου τσιμέντου, κατά παράβαση τόσο του εθνικού δικαίου όσο και του δικαίου της Ένωσης, και συνακόλουθης επιβολής προστίμων. Αίτημα να εξεταστεί αν δικαστής του Sąd Najwyższy

(Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία· στο εξής: Ανώτατο Δικαστήριο) πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ)

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, [πρώτο εδάφιο], του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι το επιληφθέν δικαστήριο οφείλει να μην λαμβάνει υπόψη δικονομική πράξη (αίτημα) διαδίκου που, κατά παράβαση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συντάγματος του οικείου κράτους μέλους, βάζει κατά του διορισμού δικαστή –ο οποίος δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο βάσει του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ένωσης–, αμφισβητώντας την ευθυκρισία του, ελλείπει συνδέσμου μεταξύ των περιστάσεων της διαδικασίας διορισμού του εν λόγω δικαστή και των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως και ελλείπει πραγματικού ερείσματος που να καθιστά δυνατή την αμφισβήτηση της αμεροληψίας και ανεξαρτησίας του βάσει άλλων περιστάσεων πέραν της νομιμότητας της διαδικασίας διορισμού του, η οποία αμφισβητείται από τον διάδικο, συμπεριλαμβανομένων της συμπεριφοράς του δικαστή μετά τον διορισμό του και της πιθανότητας να υποκύπτει σε πιέσεις προερχόμενες από τη νομοθετική ή την εκτελεστική εξουσία, γεγονός που, κατά το εθνικό δίκαιο, καθιστά την ως άνω δικονομική πράξη του διαδίκου ισοδύναμη με ανεπίτρεπτη *actio popularis* και συνιστά κατάφωρη και πρόδηλη κατάχρηση του εθνικού δικονομικού δικαίου;

2. Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, [πρώτο εδάφιο], του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι παρέχεται αποτελεσματικός και επαρκής μηχανισμός για τον έλεγχο της πλήρωσης του κριτηρίου του δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως, κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης, όταν οι διάδικοι έχουν, βάσει του εθνικού δικαίου, τη δυνατότητα να ζητήσουν να εξακριβωθούν οι συνέπειες του συνόλου των περιστάσεων της διαδικασίας διορισμού και της συμπεριφοράς δικαστή μετά τον διορισμό του επί της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας του στην εκδικαζόμενη υπόθεση, στο πλαίσιο του καλούμενου ελέγχου αμεροληψίας ή της αιτήσεως εξαιρέσεως του οικείου δικαστή;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο·

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), άρθρο 47, πρώτο εδάφιο·

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ).

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, άρθρα 179 και 180·

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2017· στο εξής: uSN), άρθρο 29·

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (νόμος της 17ης Νοεμβρίου 1964 – κώδικας πολιτικής δικονομίας), άρθρο 49, παράγραφος 1, και άρθρο 379, σημείο 4·

Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (νόμος περί προστασίας του ανταγωνισμού και των καταναλωτών, της 15ης Δεκεμβρίου 2000) (στο εξής: u.o.k.k.), άρθρο 5, παράγραφος 1, σημεία 1 και 3, άρθρο 9, καθώς και άρθρο 101, παράγραφος 1, σημεία 1 και 2.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Οι πρωτοδίκως προσφεύγουσες άσκησαν προσφυγές κατά της από 8 Δεκεμβρίου 2009 απόφασης του προέδρου της UOKiK, με την οποία η συμφωνία που συνήφθη μεταξύ της L.S.A. με έδρα τη Μ., της G.S.A. με έδρα την Τσ., της G.1 S.A. με έδρα την Κ., της C.2 sp. z o.o. με έδρα τη Β., της D. sp. z o.o. με έδρα τη Σ., της C.W.S.A. με έδρα την Τ. και της C.O.S.A. με έδρα την Ο., περί καθορισμού των τιμών και των λοιπών όρων πώλησης του γκρίζου τσιμέντου, κατανομής της αγοράς παραγωγής και πώλησης γκρίζου τσιμέντου καθώς και ανταλλαγής ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών, χαρακτηρίστηκε ως πρακτική που περιορίζει τον ανταγωνισμό στην εγχώρια αγορά παραγωγής και πώλησης γκρίζου τσιμέντου και διατάχθηκε η παύση της εφαρμογής της. Με την ίδια απόφαση επιβλήθηκαν και πρόστιμα στις ως άνω οντότητες.
- 2 Με απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2013, το Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (περιφερειακό δικαστήριο Βαρσοβίας – δικαστήριο προστασίας του ανταγωνισμού και των καταναλωτών, Πολωνία) μεταρρύθμισε την προσβαλλόμενη απόφαση και μείωσε τα επιβληθέντα πρόστιμα.

- 3 Με απόφαση της 21ης Μαΐου 2021, το Sąd Apelacyjny w Warszawie (εφετείο Βαρσοβίας) εξαφάνισε εν μέρει την εφεσιβαλλόμενη απόφαση του Sąd Okręgowy (περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας) και ανέπεμψε, στο μέτρο αυτό, την υπόθεση ενώπιον του τελευταίου για εκ νέου εξέταση, επιφυλασσόμενο ως προς τα έξοδα της εφετειακής και της αναιρετικής διαδικασίας.
- 4 Κατά της αποφάσεως αυτής ασκήθηκε αναίρεση, μεταξύ άλλων, από την C. sp. z o.o. [στο εξής: ανααιρεσείουσα ή αιτούσα]. Η εταιρία επικαλέστηκε ακυρότητα της διαδικασίας (άρθρο 379, σημείο 4, του κώδικα πολιτικής δικονομίας), λόγω του ότι, όπως ισχυρίστηκε, η σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού του Ανωτάτου Δικαστηρίου ο οποίος εκδίκασε την υπόθεση αριθ. I NSK 8/19 και οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως της 29ης Ιουλίου 2020, βάσει της οποίας το Sąd Apelacyjny (εφετείο) επανεξέτασε την υπόθεση και εξέδωσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, δεν ήταν σύμφωνη με τον νόμο. Συγκεκριμένα, στον επιληφθέντα δικαστικό σχηματισμό μετείχαν πρόσωπα που διορίστηκαν ως δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατόπιν πρότασης του Krajowa Rada Sądownictwa (Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, Πολωνία· στο εξής: KRS), το οποίο συγκροτήθηκε δυνάμει του ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (νόμου της 8ης Δεκεμβρίου 2017 για την τροποποίηση του νόμου περί Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου και ορισμένων άλλων νόμων) (Dz.U. του 2018, θέση 3· στο εξής: νόμος του 2017). Ομοίως, στον δικαστικό σχηματισμό του Sąd Apelacyjny (εφετείου) που εκδίκασε την υπόθεση αριθ. VII AGa 847/20, που οδήγησε στην έκδοση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, συμμετείχε πρόσωπο που διορίστηκε ως δικαστής του Sąd Apelacyjny (εφετείου) κατόπιν πρότασης του συγκροτηθέντος δυνάμει του νόμου του 2017 KRS. Ταυτόχρονα, η ανααιρεσείουσα προέβαλε παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών της 4ης Νοεμβρίου 1950, υποστηρίζοντας ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε υπό συνθήκες που δεν διασφάλιζαν το δικαίωμά της να εκδικασθεί η υπόθεσή της από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως, λόγω της μη σύννομης σύνθεσης του Ανωτάτου Δικαστηρίου όσον αφορά στην εκδίκαση της υπόθεσης αριθ. I NSK 8/19, καθώς και της μη σύννομης σύνθεσης του Sąd Apelacyjny w Warszawie (εφετείου Βαρσοβίας) όσον αφορά την εκδίκαση της υπόθεσης αριθ. VII AGa 847/20.
- 5 Στηριζόμενη στους λόγους αυτούς, η ανααιρεσείουσα ζήτησε την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την ακύρωση της διαδικασίας λόγω της ακυρότητάς της και την αναπομπή της υπόθεσης ενώπιον δικαστικού σχηματισμού του Ανωτάτου Δικαστηρίου με νόμιμη σύνθεση, άλλως δε, την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και την αναπομπή της υπόθεσης ενώπιον δικαστικού σχηματισμού του Sąd Apelacyjny (εφετείου) με νόμιμη σύνθεση.
- 6 Με έγγραφο της 23ης Ιανουαρίου 2023, η C. sp. z o.o. ζήτησε να διαπιστωθεί ότι ο δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου O.N. (στο εξής: δικαστής O.N.), ο οποίος είχε διορισθεί στη σύνθεση που επιλήφθηκε της υπόθεσης αριθ. I NZ 22/22, δεν

πληρούσε τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων του διορισμού του και της συμπεριφοράς του μετά τον διορισμό. Ως περιστάσεις που δικαιολογούσαν την υποβολή του ως άνω αιτήματος αναφέρθηκαν τα εξής:

- α) η συμμετοχή του δικαστή Ο.Ν. στον διαγωνισμό για την πλήρωση κενών θέσεων δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου ενώπιον του συγκροτηθέντος δυνάμει του νόμου του 2017 KRS·
- β) η εκδίκαση υποθέσεων και απονομή δικαιοσύνης από τον δικαστή Ο.Ν. παρά την απόφαση του Naczelny Sąd Administracyjny [Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου (NSA), στο εξής: Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο] δυνάμει της οποίας αναστάλη η ισχύς της απόφασης του KRS περί διορισμού του ενδιαφερομένου ως δικαστικού λειτουργού και παρά το κοινό ψήφισμα των τριών τμημάτων του Ανωτάτου Δικαστηρίου –ήτοι, του πολιτικού τμήματος, του ποινικού τμήματος και του τμήματος εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφαλίσεως– της 23ης Ιανουαρίου 2020 (στο εξής: ψήφισμα του 2020), βάσει του οποίου τεκμαίρεται ελάττωμα στη σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού όταν μετέχει πρόσωπο που διορίστηκε δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατόπιν πρότασης του συγκροτηθέντος δυνάμει του νόμου του 2017 KRS·
- γ) η ενεργή συμμετοχή του δικαστή Ο.Ν. σε απόφαση που εκδόθηκε σχετικά με τις εκλογικές διαμαρτυρίες οι οποίες ακολούθησαν τις προεδρικές εκλογές του 2020, γεγονός που εγείρει σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία του.

Συνοπτική παράθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 7 Το πρόβλημα που ανακύπτει στην υπό κρίση υπόθεση συνδυάζει δύο ζητήματα που αφορούν δύο δικονομικούς θεσμούς του εθνικού δικαίου (πολωνική πολιτική δικονομία), ήτοι την εξαίρεση δικαστή (δυνάμει των διατάξεων του κώδικα πολιτικής δικονομίας) και τον καλούμενο έλεγχο αμεροληψίας, δηλαδή την εξέταση της συνδρομής των απαιτήσεων περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δικαστή – εν προκειμένω, δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου (δυνάμει των διατάξεων του uSN), ανάλογης ρύθμισης προβλεπομένης (βάσει άλλου νομοθετήματος) και ως προς τους δικαστές των τακτικών δικαστηρίων.
- 8 Τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αποσκοπούν στον καθορισμό του πλαισίου εντός του οποίου υφίσταται, κατά το Ανώτατο Δικαστήριο, περιθώριο συγκερασμού της θεσμικής σφαίρας, όπως αυτή απορρέει από την πολωνική συνταγματική τάξη, και της δικονομικής σφαίρας, αφενός, και των εγγυήσεων που απορρέουν από τις αξίες στις οποίες στηρίζεται το θεμελιώδες δικαίωμα σε δικαστήριο βάσει του δικαίου της Ένωσης, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί στη νομολογία του Δικαστηρίου, αφετέρου. Υπό το πρίσμα της νομολογίας τόσο του Δικαστηρίου όσο και του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Πολωνία· στο εξής: Συνταγματικό Δικαστήριο), το Ανώτατο Δικαστήριο εκτιμά

ότι υπάρχει περιθώριο νομολογιακού διαλόγου προς αποφυγή τυχόν προσέγγισης η οποία θα οδηγούσε σε ανυπέρβλητη αντίφαση μεταξύ του δικαίου της Ένωσης και του εθνικού (συνταγματικού) εθνικού δικαίου.

- 9 Το πρώτο ερώτημα αφορά τη δικονομική πράξη (αίτημα) διαδίκου που, κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης και του Συντάγματος του οικείου κράτους μέλους, βάλλει κατά του διορισμού δικαστή –ο οποίος δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο βάσει του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ένωσης–, αμφισβητώντας την ευθυκρισία του, ελλείπει συνδέσμου μεταξύ των περιστάσεων της διαδικασίας διορισμού του και των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως και ελλείπει πραγματικού ερείσματος που να καθιστά δυνατή την αμφισβήτηση της αμεροληψίας και ανεξαρτησίας του βάσει άλλων περιστάσεων πέραν της νομιμότητας της διαδικασίας διορισμού του, η οποία αμφισβητείται από τον διάδικο, συμπεριλαμβανομένων της συμπεριφοράς του δικαστή μετά τον διορισμό του και της πιθανότητας να υποκύπτει σε πιέσεις προερχόμενες από τη νομοθετική ή την εκτελεστική εξουσία. Κατά το εθνικό δίκαιο, μια τέτοια δικονομική πράξη διαδίκου ισοδυναμεί με ανεπίτρεπτη *actio popularis* και συνιστά κατάφωρη και πρόδηλη κατάχρηση του εθνικού δικονομικού δικαίου. Επομένως, τίθεται το ζήτημα αν, υπό το πρίσμα του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη, το επιληφθέν δικαστήριο οφείλει να μην λαμβάνει υπόψη μια τέτοια δικονομική πράξη.
- 10 Το πολωνικό δίκαιο προβλέπει δύο μέτρα που παρέχουν στους διαδίκους τη δυνατότητα να υποστηρίξουν ότι, ως προς συγκεκριμένη υπόθεση, δικαστής που μετέχει στη σύνθεση του επιληφθέντος δικαστικού σχηματισμού δεν παρέχει εχέγγυα ευθυκρισίας. Το πρώτο είναι ο θεσμός της εξαίρεσης δικαστή, κατά την έννοια του άρθρου 49 του κώδικα πολιτικής δικονομίας. Η εν λόγω διάταξη προβλέπει την εξαίρεση δικαστή σε συγκεκριμένη υπόθεση όταν υφίσταται περίσταση ικανή, ως εκ της φύσεώς της, να προκαλέσει οποιαδήποτε αμφιβολία ως προς την αμεροληψία του δικαστή στην υπό κρίση υπόθεση (*iudex supsectus*). Δεν πρόκειται για αυτοδίκαιη (*ipso jure*) εξαίρεση, καθώς η σχετική διαδικασία κινείται είτε κατόπιν αιτήματος διαδίκου είτε κατόπιν δήλωσης του ίδιου του δικαστή.
- 11 Κατά την εκτίμηση της συνδρομής περιστάσεων ικανών να προκαλέσουν αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία του δικαστή, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη δύο πτυχές: οι καλούμενες, αντίστοιχα, αντικειμενική και υποκειμενική δικαστική αμεροληψία. Η υποκειμενική πτυχή της αμεροληψίας έγκειται στο ότι κανένας δικαστής δεν πρέπει να εκδηλώνει μεροληψία ή προσωπικές προκαταλήψεις, της προσωπικής αμεροληψίας τεκμαιρομένης μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου. Περαιτέρω, το δικαστήριο πρέπει να είναι αντικειμενικά αμερόληπτο και, ως εκ τούτου, να παρέχει επαρκή εχέγγυα για τον αποκλεισμό κάθε εύλογης σχετικής αμφιβολίας (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Φεβρουαρίου 2009 στην υπόθεση C-308/07, *Koldo Gorostiaga Atxalandabaso κατά Κοινοβουλίου*, EU:C:2009:103).

- 12 Η νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου έχει ακολουθήσει τα παραπάνω στον βαθμό που υιοθετεί το κριτήριο των εξωτερικών χαρακτηριστικών της ανεξαρτησίας. Είναι σημαντικό ο δικαστής που επιλαμβάνεται ορισμένης υπόθεσης όχι μόνον να ενεργεί πάντοτε τηρώντας τις αρχές της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας, αλλά και, κατά την εξωτερική εκτίμηση, η συμπεριφορά του να ανταποκρίνεται στις σχετικές απαιτήσεις. Επίσης, από τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου προκύπτει ότι το ζήτημα δεν είναι αν ο δικαστής μπορεί ευλόγως να κατηγορηθεί για έλλειψη αντικειμενικότητας, αλλά αν υφίστανται, από την οπτική του διαδίκου, επαρκείς περιστάσεις που να γεννούν αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία του. Τούτο υπογραμμίζεται και στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).
- 13 Κρίσιμο για την εξαίρεση δικαστή δυνάμει του άρθρου 49, παράγραφος 1, του κώδικα πολιτικής δικονομίας δεν είναι απλώς και μόνο το γεγονός ότι ο δικαστής γνωρίζει, έστω και «προσωπικά», κάποιον διάδικο, αλλά ένα ειδικό πλαίσιο προσωπικών σχέσεων που θα καθιστούσε δυσχερή για τον δικαστή τη διατήρηση της αμεροληψίας του κατά την εκδίκαση διαφοράς που αφορά τον συγκεκριμένο διάδικο. Οι σχέσεις αυτές ενδέχεται να χαρακτηρίζονται από τη συναισθηματική προδιάθεση έναντι ορισμένου προσώπου ή από δεσμούς που επηρεάζουν τα συμφέροντα ή τη θέση του δικαστή.
- 14 Το δεύτερο μέτρο (το οποίο αφορά τους δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου) προβλέπεται στον uSN – ειδικότερα, στο άρθρο 29, παράγραφος 5, του εν λόγω νόμου (το οποίο θεσπίστηκε το 2022, με σκοπό την εφαρμογή του κριτηρίου που εισήγαγε το Δικαστήριο με τη νομολογία του). Αφορά την εξέταση, μεταξύ άλλων, της πλήρωσης των απαιτήσεων περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων του διορισμού του και της συμπεριφοράς του μετά τον διορισμό του, όταν, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, ενδέχεται να οδηγήσουν στη μη τήρηση των απαιτούμενων απαιτήσεων περί ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας, με επιπτώσεις επί της έκβασης της υπόθεσης, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων του ενδιαφερόμενου διαδίκου και της φύσης της υπόθεσης. Εφόσον το αίτημα γίνει δεκτό, το Ανώτατο Δικαστήριο εξαιρεί τον οικείο δικαστή από την εξέταση της υπόθεσης, χωρίς, ωστόσο, η εξαίρεσή του από την εκδίκαση συγκεκριμένης υπόθεσης να μπορεί να αποτελέσει λόγο εξαίρεσής του από την εκδίκαση άλλων υποθέσεων (άρθρο 29, παράγραφος 18, uSN).
- 15 Τόσο η αίτηση εξαίρεσης δικαστή όσο και το αίτημα εξέτασης των απαιτήσεων περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δεν αποτελούν μέτρα γενικής φύσεως και, ως εκ τούτου, δεν αποσκοπούν στον αποκλεισμό δικαστή από την εκδίκαση υποθέσεων συνολικά. Τα δύο αυτά μέτρα προορίζονται αμφότερα να χρησιμοποιηθούν από διάδικο για την εξαίρεση δικαστή ο οποίος, δεδομένων των πραγματικών περιστάσεων συγκεκριμένης υπόθεσης, δεν παρέχει τα εγγύα εκδίκασης αυτής κατά τρόπο αντικειμενικό και ανεξάρτητο, χωρίς καμία επιρροή από τρίτους.

- 16 Σύμφωνα με το άρθρο 179 του πολωνικού Συντάγματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας (στο εξής: Πρόεδρος της Δημοκρατίας) διορίζει τους δικαστές, κατόπιν πρότασης του KRS, για θητεία αορίστου χρόνου. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 29 uSN, ως δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου νοείται πρόσωπο που διορίστηκε στη θέση αυτή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και ορκίστηκε ενώπιον του τελευταίου (παράγραφος 1). Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή των οργάνων του, δεν επιτρέπεται να τεθεί υπό αμφισβήτηση η νομιμότητα των δικαστηρίων, των συνταγματικών οργάνων του κράτους ή των οργάνων ελέγχου και διασφάλισης του δικαίου (παράγραφος 2), ούτε η εκ μέρους του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή άλλου οργάνου της εξουσίας διαπίστωση ή εκτίμηση της νομιμότητας του διορισμού δικαστή ή της εξουσίας άσκησης των δικαιοδοτικών καθηκόντων που απορρέει από τον διορισμό του (παράγραφος 3).
- 17 Μόνες οι περιστάσεις υπό τις οποίες ορισμένο πρόσωπο διορίστηκε δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως λόγος για την προσβολή αποφάσεως που εκδόθηκε με τη συμμετοχή του ή για την αμφισβήτηση της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας του (άρθρο 29, παράγραφος 4, uSN).
- 18 Ανάλογη άποψη έχει υιοθετηθεί και στη νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου. Το Συνταγματικό Δικαστήριο έχει κρίνει, με διάφορες αποφάσεις του, ότι το άρθρο 49, παράγραφος 1, του κώδικα πολιτικής δικονομίας δεν συνάδει με το πολωνικό Σύνταγμα, στο μέτρο που η διάταξη επιτρέπει την εξέταση αίτησης εξαίρεσης δικαστή με την αιτιολογία ότι ο διορισμός του δικαστή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν πρότασης του KRS είναι ελαττωματικός, και στο μέτρο που αναγνωρίζει ως λόγο που θα μπορούσε να προκαλέσει εύλογη αμφιβολία ως προς την αμεροληψία του δικαστή σε συγκεκριμένη υπόθεση κάθε περίπτωση σχετική με τη διαδικασία διορισμού του εν λόγω δικαστή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν πρότασης του KRS. Επιπλέον, το Συνταγματικό Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ορισμένες διατάξεις του uSN δεν συνάδουν με το πολωνικό Σύνταγμα, στο μέτρο που παρέχουν στο Ανώτατο Δικαστήριο κανονιστική βάση για να αποφαινεται σχετικά με την ιδιότητα διορισθέντος δικαστή, συμπεριλαμβανομένων των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, και με τις συνακόλουθες εξουσίες του οικείου δικαστή, καθώς και σχετικά την ισχύ δικαστικών ενεργειών που πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή του.
- 19 Την ως άνω προσέγγιση ακολουθεί και το Δικαστήριο με τη νομολογία του, έχοντας κρίνει ότι απλώς και μόνον ο διορισμός των δικαστών με συμμετοχή της εκτελεστικής εξουσίας δεν δύναται να δημιουργήσει εξάρτησή τους από την εν λόγω εξουσία ούτε να προκαλέσει αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία τους, εφόσον, κατόπιν του διορισμού τους, οι ενδιαφερόμενοι δεν υπόκεινται σε καμία πίεση και δεν δέχονται εντολές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους [βλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α.Κ. κ.λπ. (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 133)· βλ. επίσης αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψη 122), της 20ής Απριλίου 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 56), καθώς και

της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-791/21, EU:C:2021:596, σκέψη 97)]. Ομοίως, το γεγονός και μόνον ότι όργανο όπως το KRS, το οποίο μετέχει στη διαδικασία διορισμού των δικαστών, απαρτίζεται κατά πλειονότητα από μέλη που επιλέγονται από τη νομοθετική εξουσία, δεν δύναται να προκαλέσει αμφιβολίες ως προς την ανεξαρτησία των δικαστών που διορίζονται κατά το πέρας της σχετικής διαδικασίας [πρβλ. απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535, σκέψεις 55 και 56)].

- 20 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι τούτο ενδέχεται να μην ισχύει σε περίπτωση κατά την οποία το ίδιο γεγονός, σε συνδυασμό με άλλα κρίσιμα στοιχεία και τις συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι επιλογές αυτές, προκαλεί τέτοιες αμφιβολίες (απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-791/[19], σκέψη 103). Πρέπει να σημειωθεί ότι η έννοια του «ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου» (στην αγγλική γλώσσα: *independent and impartial tribunal*, στη γερμανική γλώσσα: *unabhängiges und unparteiisches Gericht*), συνιστά όρο που αφορά την εκτίμηση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας ορισμένου δικαστηρίου (και όχι της ανεξαρτησίας ορισμένου δικαστή), μολονότι πρόκειται για έννοιες αλληλένδετες.
- 21 Σύμφωνα με τα κριτήρια εκτίμησης που διατύπωσε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 29ης Μαρτίου 2022 (C-132/20, Getin Noble Bank, EU:C:2022:235), το Ανώτατο Δικαστήριο απολαύει «τεκμηρίου ανεξαρτησίας», το οποίο μπορεί να ανατραπεί είτε με αμετάκλητη δικαστική απόφαση με την οποία διαπιστώνεται ότι ο αποφαινόμενος ως αιτούν δικαστήριο δικαστής δεν είναι ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, είτε με την απόδειξη άλλων παραγόντων δυνάμενων να θίξουν την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του εν λόγω δικαστηρίου.
- 22 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι εθνικές νομοθετικές διατάξεις που αποτελούν αντικείμενο διαδικασίας λόγω παραβάσεως πρέπει, κατά κανόνα, να εκτιμώνται λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας τους από τα εθνικά δικαστήρια [βλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-791/19, EU:C:2021:596 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)]. Ταυτόχρονα, σε θέματα που αφορούν την απονομή της δικαιοσύνης, τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούν να παραγνωρίζουν τους κανόνες του εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συνταγματικών κανόνων, κατά την εκτίμηση των κριτηρίων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
- 23 Οι κανόνες του εθνικού (καθώς και του διεθνούς) δικαίου δεν εξειδικεύουν τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας. Δεν διευκρινίζουν καν τι νοείται ως ανεξαρτησία και αμεροληψία, κατά την έννοια του νόμου, ούτε τι ενδέχεται ή πρέπει να λογίζεται ως παραβίασή τους. Περαιτέρω, δεν διευκρινίζεται ούτε αν το μόνο κριτήριο για την εκτίμηση της έλλειψης ανεξαρτησίας και αμεροληψίας είναι η συμπεριφορά του ίδιου του δικαστή ή άλλες περιστάσεις που εκφεύγουν της σφαίρας ελέγχου του. Κατά τη διάταξη του Ανωτάτου Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 2023, οι περιστάσεις υπό τις οποίες ορισμένο πρόσωπο διορίζεται

δικαστής στο πλαίσιο του άρθρου 29, παράγραφος 5, uSN δεν πρέπει να νοούνται ως γενικής φύσεως περιστάσεις σχετικές με τις λεπτομέρειες του συστήματος διορισμού των δικαστών εν γένει, αλλά ως ατομικές περιστάσεις του διορισμού συγκεκριμένου δικαστή.

- 24 Υπό το πρίσμα της νομολογίας του Συνταγματικού Δικαστηρίου, η ανεξαρτησία δικαστή, υπό συνταγματική έννοια, εμπεριέχει διάφορα ουσιώδη στοιχεία, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται: 1) η αμεροληψία ως προς τους διαδίκους, 2) η ανεξαρτησία έναντι μη δικαστικών αρχών (θεσμικών οργάνων), 3) η αυτονομία του δικαστή έναντι των αρχών και άλλων δικαιοδοτικών οργάνων, 4) η ανεξαρτησία από την επιρροή πολιτικών παραγόντων, ιδίως πολιτικών κομμάτων, 5) η εσωτερική ανεξαρτησία του δικαστή.
- 25 Πλην του πρώτου από τα προαναφερθέντα στοιχεία, το οποίο αφορά την αμεροληψία, η εκτίμηση των λοιπών στοιχείων δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να περιορίζεται στο πλαίσιο συγκεκριμένης υπόθεσης, δεδομένου ότι η εξάρτηση από μη δικαστικές αρχές (θεσμικά όργανα), αρχές και δικαιοδοτικά όργανα ή από πολιτικούς παράγοντες, ιδίως τα πολιτικά κόμματα, συνεπάγεται, κατ' αρχήν, ότι ο δικαστής στερείται ανεξαρτησίας εν γένει. Επομένως, η διαπίστωση της έλλειψης ανεξαρτησίας υπό την έννοια αυτή, στην οποία αποσκοπεί de facto η υπό κρίση αίτηση, δεν αφορά μία μόνον συγκεκριμένη υπόθεση, καθότι η ύπαρξη εξάρτησης πρέπει πάντοτε να συνεπάγεται τη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την εξαίρεση του δικαστή από την εκδίκαση κάθε υπόθεσης. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι πρόκειται για κανονιστικό, συνταγματικό σύστημα διορισμού των δικαστών. Η αναγνώριση της ύπαρξης «εξάρτησης» από παράγοντες ή πρόσωπα που μετέχουν στη διαδικασία διορισμού δικαστή εν γένει –ως καθοριστικής σημασίας για την έλλειψη ανεξαρτησίας του δικαστή– θα σήμαινε ότι ο τελευταίος έχει απολέσει την ικανότητα να ασκεί τα καθήκοντά του εν γένει, ενδεχόμενες δε περιστάσεις του διορισμού του μπορούν να οδηγήσουν στην εκτίμηση της συμπεριφοράς είτε του ίδιου του υποψήφιου δικαστή είτε των μελών των οργάνων που μετέχουν στη διαδικασία διορισμού του (επί των αποφάσεων των οποίων ουδεμία επιρροή δύναται να ασκήσει ο υποψήφιος και των οποίων οι αποφάσεις λαμβάνονται σύμφωνα με ειδική διαδικασία που προβλέπει ο νόμος), συμπεριφορές οι οποίες δεν μπορούν να εκτιμηθούν υπό τη πρίσμα της έλλειψης ανεξαρτησίας κατά την ως άνω γενική έννοια. Αν, αντιθέτως, ορισμένες συγκεκριμένες περιστάσεις της διαδικασίας διορισμού δικαιολογούν την εξαίρεση δικαστή, η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να βασιστεί στους γενικούς κανόνες της συνήθους διαδικασίας εξαιρέσεως, παραδείγματος χάριν στην περίπτωση που ορισμένος δικαστής καλείται να επιληφθεί υποθέσεως στην οποία εμπλέκεται μέλος του KRS που τοποθετείται ως προς το πρόσωπο του εν λόγω δικαστή στο πλαίσιο της διαδικασίας διορισμού, ή στην οποία εμπλέκεται ενδεχομένως ακόμη και πρόσωπο που ασκεί κατά το οικείο χρονικό σημείο τα καθήκοντα του Προέδρου της Δημοκρατίας, θα πρέπει δε να πραγματοποιείται αυτοτελής εκτίμηση της αμεροληψίας σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.
- 26 Εντούτοις, εγείρει σοβαρές αμφιβολίες αυτή καθαυτή η θεώρηση ότι οι περιστάσεις του διορισμού ορισμένου δικαστή (ερμηνευόμενες στενά ως σχετικές

με τον τρόπο και με τη νομική βάση της διαδικασίας διορισμού, καθώς και in concreto την ίδια τη διεξαγωγή της διαδικασίας διορισμού) είναι ικανές, χωρίς να διευκρινίζεται η φύση τους, να επηρεάσουν την εκτίμηση της ανεξαρτησίας ή της αμεροληψίας του εν λόγω δικαστή εν γένει. Πράγματι, σε αυτή την πτυχή εστιάζει η αίτηση στην υπό κρίση υπόθεση, πτυχή από την οποία αντλούνται συνέπειες γενικής φύσεως – ήτοι, η αδυναμία του δικαστή O.N., καθώς και του δικαστή του Sądu Apelacyjnego (εφετείου) που συμμετείχε στην έκδοση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, να ασκήσουν τα καθήκοντά τους. Κατά την αναιρεσειούσα, το ως άνω συμπέρασμα επιρρωννύεται από την αδιαφορία εκ μέρους του δικαστή O.N. σχετικά με το ότι ο διορισμός του ήταν «προδήλως ελαττωματικός, όπως εξίσου ελαττωματικός ήταν και ο διορισμός άλλων δικαστών που διορίστηκαν κατόπιν πρότασης του νέου KRS». Μια τέτοια ερμηνεία της ιδιότητας του δικαστή βαίνει πέραν των προαναφερθέντων κριτηρίων που συνάγονται από τη νομολογία τόσο του Δικαστηρίου όσο και του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

- 27 Κυρίαρχη θέση στη νομολογία είναι ότι δεν αρκεί η παράθεση των περιστάσεων του διορισμού ορισμένου δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου (συμπεριλαμβανομένων τυχόν πλημμελειών της διαδικασίας διορισμού) και της συμπεριφοράς του μετά τον διορισμό του (ιδίως όσον αφορά τις δικαστικές και προδικαστικές του ενέργειες καθώς και δηλώσεις και τοποθετήσεις του στη δημόσια σφαίρα ή άλλη δημόσια δραστηριότητα) ως στοιχείων ικανών να προκαλέσουν εύλογες αμφιβολίες ως προς την τήρηση των απαιτήσεων περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, αλλά είναι επίσης αναγκαία η αναφορά περιστάσεων που να αποδεικνύουν ότι η μη τήρηση δύναται να επηρεάσει την έκβαση συγκεκριμένης υπόθεσης, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων του ενδιαφερόμενου διαδικού και της φύσης της υπόθεσης.
- 28 Ωστόσο, προβάλλεται η αντίθετη άποψη, ήτοι ότι, προκειμένου να θεωρηθεί ότι για την εκτίμηση της έλλειψης ανεξαρτησίας και αμεροληψίας ορισμένου δικαστή υπό το πρίσμα του άρθρου 29, παράγραφος 5 επ., του uSN αρκεί ο ισχυρισμός περί ελαττωματικού τάχα διορισμού του (όσον αφορά διορισμούς που πραγματοποιούνται κατόπιν πρότασης του KRS σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν από το 2018, ήτοι τον νόμο του 2017) και, επιπλέον, ότι η άσκηση δικαστικών καθηκόντων από δικαστή του οποίου η αμεροληψία και η ανεξαρτησία αμφισβητούνται, κατά παράβαση της νομολογίας του ΕΔΔΑ και των συμπερασμάτων του ψηφίσματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου του 2020, μπορεί να θεωρηθεί ως «συμπεριφορά μετά τον διορισμό». Σύμφωνα με το εν λόγω ψήφισμα, ελαττωματική συγκρότηση του δικαστικού σχηματισμού ή μη σύννομη σύνθεση του δικαστηρίου υφίσταται και όταν στον δικαστικό σχηματισμό μετέχει πρόσωπο που διορίζεται στο αξίωμα του δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατόπιν πρότασης του KRS σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπουν οι διατάξεις του νόμου του 2017. Η άποψη αυτή παραγνωρίζει τη νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου και, κατά το αιτούν δικαστήριο, συνιστά αναγνώριση μιας αντισυνταγματικής κανονιστικής πράξης, όπως το προαναφερθέν ψήφισμα, ως δεσμευτικής, και μάλιστα δεσμευτικής δήθεν για όλους τους σχηματισμούς του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

- 29 Με την υπό κρίση αίτηση εγείρεται το ζήτημα του «ελαττωματικού» χαρακτήρα του διορισμού των δικαστών, βάσει της απαίτησης που απορρέει από το δίκαιο της Ένωσης και το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ (δικαίωμα σε δικαστήριο), εντούτοις παραλείπεται ολοσχερώς η εκτίμηση περί του αν, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, τίθεται ζήτημα εξαρτήσεως του δικαστή ή του δικαστηρίου από τη νομοθετική ή την εκτελεστική εξουσία λόγω του τρόπου (των περιστάσεων) διορισμού του, και σε τι συνίσταται η εξάρτηση, ή αν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία, δεδομένου ότι, μετά τον διορισμό του, ο δικαστής υπόκειται σε πιέσεις ή δέχεται εντολές κατά την άσκηση των καθηκόντων του (απόφαση του Δικαστηρίου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-585/18, C-624/18 και C-625/18). Στην περίπτωση των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τούτο σημαίνει επίσης ότι η παράλειψη εξατομικευμένης επαλήθευσης της συνδρομής των προαναφερθέντων κριτηρίων πρέπει να θεωρηθεί ως παραβίαση της ως άνω απαιτήσεως του δικαίου της Ένωσης, την εφαρμογή της οποίας σκοπούσε η θέσπιση [του σχετικού κανόνα]. Μόνον ως εκ περισσού επισημάνθηκε ότι ο δικαστής Ο.Ν. συμμετείχε στην έκδοση αποφάσεως επί των εκλογικών διαμαρτυριών σχετικά με τη διεξαγωγή των προεδρικών εκλογών του 2020, η οποία ήταν ευνοϊκή για το πολιτικό κόμμα από το οποίο προήλθε ο επιλεγείς υποψήφιος, με αποτέλεσμα το δικαιοδοτικό του έργο να δημιουργεί την εντύπωση ότι είναι ευνοϊκό για την πολιτική δύναμη που κατέστησε δυνατό τον διορισμό του στο Ανώτατο Δικαστήριο. Ανεξαρτήτως του βασίμου της επισήμανσης, σημειώνεται ότι το διακύβευμα εν προκειμένω είναι, κατ' ουσίαν, η ανάληψη δικαστικών καθηκόντων παρά την ελαττωματική –κατά την αιτούσα– διαδικασία διορισμού του δικαστικού λειτουργού.
- 30 Ορισμένοι δικαστικοί σχηματισμοί του Ανωτάτου Δικαστηρίου (δικαστές που διορίστηκαν στο Δικαστήριο πριν από το 2018) θεωρούν επίσης ότι η συμπεριφορά δικαστή μετά τον διορισμό του περιλαμβάνει και την εκ μέρους του άσκηση δικαστικών καθηκόντων. Με διάταξη της 27ης Φεβρουαρίου 2023 δεν αναγνωρίστηκε το δεδικασμένο της αποφάσεως του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 20ής Απριλίου 2020 κατά το μέρος που κρίθηκε ως αντισυνταγματικό το ψήφισμα του 2020 στην έκδοση του οποίου είχαν συμμετάσχει οι δικαστές που εξέδωσαν την ως άνω διάταξη και ενέμειναν στη γνώμη ότι το αντισυνταγματικό τους ψήφισμα ήταν ορθό και ανέπτυσσε τάχα έννομα αποτελέσματα, κατά σαφή παραβίαση του κανόνα που απορρέει από την αρχή *nemo iudex in causa sua*.
- 31 Επιπλέον, με διάταξη της 4ης Απριλίου 2023, το Ανώτατο Δικαστήριο ζήτησε από τη διευρυμένη του σύνθεση να διευκρινίσει αν από το άρθρο 29, παράγραφος 5, uSN προκύπτει ότι η εξαίρεση δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου από την εκδίκαση υποθέσεως προϋποθέτει τη συνδρομή, σωρευτικά, του συνόλου των προϋποθέσεων της διάταξης αυτής σύμφωνα με τις οποίες δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, ή αν αρκεί, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της οικείας υπόθεσης, να πληρούται μία μόνον από τις εν λόγω προϋποθέσεις.
- 32 Μια τέτοια αίτηση, ήτοι αίτηση βασιζόμενη αποκλειστικά και μόνον σε μια τέτοια παραδοχή, θα ήταν πράγματι προσχηματική, κατά τρόπο που δεν προσηκεί

στο εθνικό δίκαιο και στο δίκαιο της Ένωσης, και θα έθετε υπό αμφισβήτηση το δικαίωμα του δικαστή να ασκεί το λειτούργημά του. Επιπλέον, με τον τρόπο αυτό στην πραγματικότητα δεν θα αξιολογείτο ο συγκεκριμένος δικαστής στη συγκεκριμένη υπόθεση, αλλά το προνόμιο του Προέδρου της Δημοκρατίας όσον αφορά τον διορισμό του, το οποίο δεν μπορεί να ελεγχθεί βάσει διατάξεων που δεν απορρέουν από το πολωνικό Σύνταγμα. Με απόφασή του της 5ης Ιουνίου 2012, το Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 179 του πολωνικού Συντάγματος αποτελεί «διάταξη πλήρη, όσον αφορά την αρμοδιότητα του Προέδρου σχετικά με τον διορισμό δικαστών, καθώς ρυθμίζει όλα τα απαραίτητα στοιχεία της διαδικασίας διορισμού».

- 33 Στη νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου έχει κριθεί ότι, στο πλαίσιο του πολωνικού νομικού συστήματος, ως δικαστής νοείται πρόσωπο το οποίο λαμβάνει πράξη διορισμού από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η δε παύση δικαστή από τα καθήκοντά του πρέπει να βασίζεται σε λόγους που απορρέουν από το πολωνικό Σύνταγμα και τη θεσπισθείσα βάσει αυτού νομοθεσία. Το προνόμιο του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν υπόκειται στον έλεγχο της δικαστικής εξουσίας.
- 34 Ο γενικός αποκλεισμός δικαστή από την εκδίκαση υποθέσεων θα κατέληγε de facto –κατά παράβαση του νόμου και, κυρίως, κατά παράβαση του πολωνικού Συντάγματος και του δικαίου της Ένωσης– στην «αναστολή» της άσκησης των καθηκόντων του. Ανάλογη θέση υιοθετεί το Συνταγματικό Δικαστήριο όσον αφορά τον πλήρη «αποκλεισμό» από την άσκηση δικαστικών καθηκόντων με κανονιστική πράξη (ψήφισμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου), που οδηγεί στην εισαγωγή του *sui generis* θεσμού του *ab initio* ανενεργού δικαστή. Η άσκηση προνομίων, περιλαμβανομένων και των σχετικών με τον διορισμό των δικαστών, δεν απαιτεί αιτιολόγηση των αποφάσεων του Προέδρου της Δημοκρατίας.
- 35 Η απαίτηση του άρθρου 179 του πολωνικού Συντάγματος για διορισμό κατόπιν πρότασης του KRS συνιστά, σύμφωνα με τη νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου, σημαντικό περιορισμό της ελευθερίας δράσης του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος δεν δύναται να διορίσει οποιοδήποτε πρόσωπο πληροί τα κριτήρια που τίθενται για τους υποψήφιους δικαστές, αλλά μόνον πρόσωπο του οποίου η υποψηφιότητα εξετάστηκε και προκρίθηκε από το KRS. Το πολωνικό Σύνταγμα εξαρτά την άσκηση του προνομίου του Προέδρου της Δημοκρατίας από σχετική πρόταση του KRS, ωστόσο η ιδιότητα του δικαστή απονέμεται μόνο δυνάμει της πράξης διορισμού. Εντούτοις, το πολωνικό Σύνταγμα δεν καθορίζει ρητώς τα στάδια που προηγούνται της υποβολής της πρότασης ούτε καθορίζει τα προσόντα που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι δικαστές. Οι αρμοδιότητες του Προέδρου είναι αυτοτελείς και τις ασκεί ιδίω ονόματι, για ίδιο λογαριασμό και με δική του ευθύνη.
- 36 Η απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας περί διορισμού σε θέση δικαστή δεν αποτελεί διοικητική πράξη και δεν υπόκειται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, ο δε διορισμός αυτός καθ'αυτόν δεν αποτελεί ζήτημα διοικητικού δικαίου. Δεν προβλέπεται διαδικασία αξιολόγησης του κύρους, της ορθότητας ή των αποτελεσμάτων της άσκησης της εν λόγω αρμοδιότητας από τον Πρόεδρο

της Δημοκρατίας. Μια τέτοια διαδικασία ελέγχου δεν μπορεί να θεσπισθεί ούτε σε διεθνές ούτε σε κανονιστικό επίπεδο. Ο διορισμός δικαστή είναι πράξη του συνταγματικού δικαίου, ευθέως πηγάζουσα από συνταγματικό κανόνα. Ως τέτοια, δεν αποτελεί πράξη του διοικητικού δικαίου. Επομένως, κανένας φορέας δεν έχει την εξουσία να ελέγξει την ορθότητα και τα αποτελέσματά της. Περαιτέρω, ούτε το ΕΔΔΑ είναι αρμόδιο να εκτιμά την εκ μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας άσκηση των συνταγματικών του προνομίων. Το μοντέλο που υιοθετήθηκε στο πολωνικό Σύνταγμα όσον αφορά τον διορισμό δικαστών συνεπάγεται την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι η ιδιότητα του δικαστή είναι αδιαμφισβήτητη, ούτως ώστε ο δικαστής να μην είναι εκτεθειμένος σε πιθανές απόπειρες αμφισβήτησής της, μέσω της αναζήτησης περιστάσεων θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αξιολόγηση της ορθότητας της διαδικασίας διορισμού στο στάδιο προ του διορισμού από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Το αδιαμφισβήτητο, κατά τα ανωτέρω, της ιδιότητας αποτελεί προφανή συνιστώσα της εγγύησης της ισοβιότητας, η οποία δεν προβλέπεται ως «προνόμιο» του δικαστή, αλλά πηγάζει από τις εγγυήσεις του δικαιώματος σε δικαστήριο, συμπεριλαμβανομένης της σταθερότητας των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων.

- 37 Στο πλαίσιο του άρθρου 179, σε συνδυασμό με το άρθρο 144, παράγραφος 3, σημείο 17, του πολωνικού Συντάγματος καθώς και με το δίκαιο της Ένωσης, δεν νοείται διορισμός δικαστή υπό τη μορφή πράξεως συμβολικού χαρακτήρα και μόνον, χωρίς πραγματικά πρακτικά αποτελέσματα. Με τον διορισμό δικαστή απονέμεται στο οικείο πρόσωπο η αρμοδιότητα άσκησης της δικαστικής εξουσίας. Αίτηση η οποία αναφέρεται στις περιστάσεις του διορισμού δικαστή με σκοπό τη διαπίστωση της έλλειψης ανεξαρτησίας και αμεροληψίας του εν λόγω δικαστή θα οδηγούσε πάντοτε σε περιορισμό, ή ακόμη και παρεμπόδιση, της εκ μέρους του άσκησης δικαστικής εξουσίας.
- 38 Ελλείπει ρητού συνταγματικού ερείσματος σε ένα δημοκρατικό κράτος δικαίου καθώς και στο δίκαιο της Ένωσης, ο διορισμός δικαστή δεν μπορεί να αμφισβητηθεί με κανέναν τρόπο. Η πλήρωση των συνταγματικών επιταγών έχει ως αποτέλεσμα να παρέχεται στον δικαστή εντολή κατά την πλήρη έκταση του νόμου, η δε απορρέουσα αρχή της υπηρεσιακής σταθερότητας και της ισοβιότητας εξυπηρετεί, κατ' ουσίαν, την εκπλήρωση της εγγυήσεως του δικαιώματος σε δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 45, παράγραφος 1, του πολωνικού Συντάγματος, καθώς και του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη. Ωστόσο, η αξιολόγηση της πράξεως παροχής της εν λόγω εντολής και της αποτελεσματικότητάς της σύμφωνα με το πολωνικό δίκαιο δεν υπόκειται σε εκτίμηση υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης. Η ανεξαρτησία και η αμεροληψία ουδόλως συνδέονται με τη διαδικασία διορισμού του δικαστή, στο μέτρο που η εν λόγω διαδικασία εφαρμόζεται στο πλαίσιο δημοκρατικού κράτους. Συγκεκριμένα, ούτε οι συνταγματικοί κανόνες ούτε οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δικαιολογούν την αμφισβήτηση της ανεξαρτησίας δικαστή βάσει του τρόπου διορισμού του, αλλά αντιθέτως σκοπούν μάλιστα την προστασία της ανεξαρτησίας του, προστατεύοντάς τον, κατ' αυτόν τον τρόπο,

από κάθε εξωτερική επιρροή, είτε αυτή προέρχεται από τη νομοθετική ή την εκτελεστική εξουσία είτε από τη δικαστική εξουσία.

- 39 Όπως επισημάνθηκε, το δίκαιο της Ένωσης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ούτε ως βάση για να αμφισβητηθεί ο διορισμός δικαστή κράτους μέλους και να παρεμποδιστεί κατ' αυτόν τον τρόπο ο οικείος δικαστής από την άσκηση των καθηκόντων του και ως εκ τούτου, πρωτίστως, από την εκδίκαση ορισμένης υπόθεσης. Τούτο αποδεικνύεται επίσης από το γεγονός, το οποίο επικαλείται η αιτούσα, ήτοι ότι ο δικαστής Ο.Ν. διορίστηκε δικαστής στο Ανώτατο Δικαστήριο έχοντας «πλήρη γνώση» της αποφάσεως του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου περί αναστολής της εφαρμογής της αποφάσεως του KRS κατά το μέρος που αφορούσε την υποβολή προτάσεως για τον διορισμό του, μεταξύ άλλων, ως δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Κατά την αιτούσα, τούτο αποτελεί απόδειξη της αδιαφορίας του δικαστή Ο.Ν. για τον νόμο. Ωστόσο, δεν είναι πολύ σαφές το πού βασίζεται η αιτούσα για να καταλήξει στα ως άνω συμπεράσματα. Κατ' αρχάς, διαπιστώνεται ότι ο Ο.Ν. (σε χρόνο που δεν ήταν ακόμη δικαστής) δεν συμμετείχε σε καμία διαδικασία ενώπιον του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου όσον αφορά τα ασφαλιστικά μέτρα σε σχέση με την απόφαση του KRS, και ως εκ τούτου ουδέποτε του κοινοποιήθηκε η διάταξη στην οποία αναφέρεται η αιτούσα, ούτε προκύπτει από πουθενά ότι είχε λάβει γνώση οποιουδήποτε ασφαλιστικού μέτρου. Επομένως, για τον λόγο αυτό και μόνον το επιχείρημα περί αδιαφορίας είναι αβάσιμο. Πράγματι, η προβαλλόμενη αδιαφορία θα μπορούσε να συντρέχει μόνον εφόσον ο ενδιαφερόμενος τελούσε σε πλήρη γνώση του γεγονότος ότι εκδόθηκε μια τέτοια διάταξη και γνώριζε ποιο ακριβώς ήταν το αντικείμενό της. Επομένως, δεν είναι σαφές σε ποιες περιστάσεις στηρίζει ο πληρεξούσιος δικηγόρος της αιτούσας την εκ μέρους του δικαστή Ο.Ν. γνώση περί των ασφαλιστικών μέτρων και την συνακόλουθη εικαζόμενη αδιαφορία του. Εάν ο σχετικός ισχυρισμός προβάλλεται βάσει της αιτιολογίας του ψηφίσματος της 23ης Ιανουαρίου 2020, που κάνει λόγο για «γνώση που απορρέει από τις πληροφορίες που προέρχονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης», ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι το εν λόγω ψήφισμα εκδόθηκε κατά παράβαση της διαδικασίας και συνιστά de facto κανόνα δικαίου, τα περιεχόμενα σε αυτήν συμπεράσματα επί του ως άνω ζητήματος ουδεμία σχέση έχουν με την αλήθεια, αποτελούν αναπόδεικτους υπαινιγμούς των υπογραφόντων την εν λόγω αιτιολογία και δεν μπορούν να εκληφθούν ως βάση της πραγματικότητας. Επιπλέον, ακόμη και αν ο υποψήφιος είχε λάβει γενική γνώση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης όσον αφορά την ίδια την ύπαρξη αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, μπορούσε να αναμένει ότι, βάσει των κανόνων πολιτικής δικονομίας, η σχετική διάταξη θα ανταποκρινόταν στους εν λόγω κανόνες, ήτοι ότι θα αφορούσε το τμήμα της αποφάσεως του KRS που έπασχε ακυρότητας. Όσον αφορά τον Ο.Ν., η απόφαση του KRS ήταν οριστική και εκτελεστή, επομένως δεν θα ήταν καν παραδεκτή και δικονομικώς δυνατή η λήψη ασφαλιστικών μέτρων. Συνεπώς, κατά την ημερομηνία διορισμού του, δεν μπορούσε να υποτεθεί ότι το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο επρόκειτο να υποπέσει, με τις αποφάσεις του –περιλαμβανομένων των διατάξεων περί ασφαλιστικών μέτρων– σε κατάφωρη παραβίαση του νόμου. Μια τέτοια υπόθεση θα μπορούσε να προκύψει εφόσον ήταν γνωστό το περιεχόμενο της διάταξης στο σύνολό της, πράγμα το οποίο δεν θα μπορούσε να

έχει συμβεί, για τους ως άνω αντικειμενικούς λόγους. Συναφώς, ουδεμία επιρροή ασκεί τυχόν μεταγενέστερη επέμβαση στο περιεχόμενο της αποφάσεως του KRS, διότι, για προφανείς λόγους, δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ. Παρά τα ανωτέρω, τέτοια «ασφαλιστικά μέτρα» δεν παράγουν αποτέλεσμα στο πλαίσιο του δημοσίου δικαίου και μάλιστα έναντι του Προέδρου της Δημοκρατίας.

- 40 Η αιτούσα, επικαλούμενη τις –κατ’ ισχυρισμόν της– πλημμέλειες της διαδικασίας διορισμού, βάλλει στην πραγματικότητα κατά της ιδιότητας του δικαστή, δεν ζητά την εξαίρεσή του βάσει περιστάσεων ικανών να αποδείξουν την έλλειψη αμεροληψίας του σε συγκεκριμένη υπόθεση. Η εν λόγω αίτηση είναι, στην πραγματικότητα, προσχηματική και σκοπεί την αμφισβήτηση του διορισμού δικαστή, κάτι το οποίο προσκρούει στο δίκαιο της Ένωσης και του Συντάγματος κράτους μέλους και δεν είναι δυνατόν ούτε βάσει του εθνικού δικαίου ούτε βάσει του δικαίου της Ένωσης, και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη από το Ανώτατο Δικαστήριο.
- 41 Το δεύτερο ερώτημα αφορά τα διαδικαστικά μέτρα για τα οποία έγινε ήδη λόγος –στο πλαίσιο του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων– και έγκειται, κατ’ ουσίαν, στο αν συνιστά αποτελεσματικό και επαρκή μηχανισμό για την πλήρωση του κριτηρίου του δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως, κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης, το να παρέχεται στους διαδίκους, βάσει του εθνικού δικαίου, η δυνατότητα να ζητούν να εξακριβωθούν οι συνέπειες του συνόλου των περιστάσεων της διαδικασίας διορισμού και της συμπεριφοράς του δικαστή μετά τον διορισμό του επί της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας του στην εκδικαζόμενη υπόθεση, στο πλαίσιο του καλούμενου ελέγχου αμεροληψίας ή της αιτήσεως εξαιρέσεως του οικείου δικαστή.
- 42 Παρά την αρχή της συνοχής και της ομοιομορφίας του δικαίου της Ένωσης, το Ανώτατο Δικαστήριο δεν γνωρίζει την ύπαρξη περιπτώσεων, πέραν της Πολωνίας, στις οποίες τα νομικά συστήματα άλλων κρατών μελών να έχουν εισαγάγει νέες λύσεις δικονομικής ή συστημικής φύσεως σκοπούσες την προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις απαιτήσεις που απορρέουν από την προαναφερθείσα νομολογία του Δικαστηρίου. Κατά το Ανώτατο Δικαστήριο, οι διατάξεις που μνημονεύονται στο προδικαστικό ερώτημα σκοπούν την ευθυγράμμιση του επιπέδου προστασίας που παρέχει το πολωνικό δίκαιο σχετικά με το παραδεκτό του ελέγχου της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας δικαστή με τα συμπεράσματα που απορρέουν από τις προπαρατεθείσες αποφάσεις του Δικαστηρίου. Περαιτέρω, αποσκοπούν στη θέσπιση μέσου δικαστικού ελέγχου του κριτηρίου του «δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως» κατά την έννοια του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ.
- 43 Τα ως άνω μέτρα φαίνεται να επαρκούν για τον καθορισμό του κατά πόσον η σύνθεση του δικαστηρίου είναι σύμφωνη με τον νόμο, ιδίως δεδομένου ότι, παρά την προβολή που λαμβάνουν στα μέσα ενημέρωσης, η οποία ενίοτε λαμβάνει τη μορφή της προτροπής σε χρήση τους, ο αριθμός τους είναι πολύ μικρός, πράγμα που σημαίνει ότι οι διάδικοι σπανίως αμφισβητούν την αμεροληψία και την

ανεξαρτησία των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, συμπεριλαμβανομένων των δικαστών που διορίστηκαν από το 2018 και εξής. Όσον αφορά τις αστικές υποθέσεις (ενώπιον του πολιτικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), από το ως άνω χρονικό σημείο έχουν υποβληθεί συνολικά περίπου 40 αιτήσεις εξαιρέσεως δικαστή ή διενέργειας ελέγχου. Με την εισροή υποθέσεων στο πολιτικό τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου να ανέρχεται σε 5 000-7 000 υποθέσεις ετησίως, πρόκειται κατ' ουσίαν για αμελητέο ποσοστό.

- 44 Τα προβλεπόμενα μέτρα επαρκούν για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας του δικαιώματος διαδίκου σε δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως, υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι εφαρμόζονται προσηκόντως τόσο από τους διαδίκους όσο και από το Ανώτατο Δικαστήριο. Τούτο αφορά τόσο το παραδεκτό της προβολής των σχετικών ενστάσεων από τον διάδικο όσο και την κρίση από το Ανώτατο Δικαστήριο ή από άλλο δικαστήριο σχετικά με ορισμένο δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου και την προσβολή των αποφάσεων που εκδίδει το Ανώτατο Δικαστήριο με τη συμμετοχή ορισμένου δικαστή λόγω διαφόρων περιστάσεων. Το τεκμήριο περί ορθολογικού χαρακτήρα της νομοθέτησης και η αρχή της νομιμότητας (άρθρο 7 του πολωνικού Συντάγματος) καθώς και οι αρχές της Ένωσης επιβάλλουν η εκτίμηση να μην στηρίζεται σε «προσβολή» αποφάσεως ή «αμφισβήτηση» της ιδιότητας του δικαστή και να διενεργείται κατά τον τρόπο και σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπουν διαφορετικές διατάξεις (εν προκειμένω ως τέτοιες θα πρέπει να θεωρηθούν το άρθρο 49 του κώδικα πολιτικής δικονομίας και το άρθρο 29, παράγραφοι 5 επ., του uSN). Εντούτοις, η νομολογιακή πρακτική των τελευταίων ετών υποδεικνύει διαφορετική τάση, ήτοι ότι οι διατάξεις του πολωνικού Συντάγματος, της εθνικής νομοθεσίας και του δικαίου της Ένωσης χρησιμοποιούνται συχνά ως πρόσχημα για εκ μέρους δικαστικών σχηματισμών (συγκροτούμενων, ιδίως, από δικαστές διορισθέντες στο Ανώτατο Δικαστήριο πριν από το 2018) λήψη αποφάσεων και πραγματοποίηση δικαστικών ενεργειών που δεν βρίσκουν κανένα κανονιστικό έρεισμα στη νομοθεσία. Ορισμένοι δικαστικοί σχηματισμοί του Ανωτάτου Δικαστηρίου κρίνουν ότι μόνη η επίκληση των περιστάσεων του διορισμού δικαιολογεί την εξέταση αιτήματος ως αιτήσεως εξαιρέσεως δικαστή, μολονότι μια τέτοια ερμηνευτική προσέγγιση αντιβαίνει ευθέως τόσο στις παρατιθέμενες διατάξεις του νόμου όσο και στις αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου, επιπλέον δε στερείται ερείσματος στις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης.
- 45 Τα ανωτέρω προκύπτουν από την αδυναμία εφαρμογής στην πράξη του άρθρου 29, παράγραφος 5, του uSN. Για παράδειγμα, με διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 2022, το Ανώτατο Δικαστήριο επισήμανε ότι ο έλεγχος ανεξαρτησίας και αμεροληψίας των δικαστών παρουσιάζει συστηματικές ελλείψεις, οι οποίες είναι τόσο σοβαρές ώστε να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη τη χρήση του ως αποτελεσματικού μέσου ένδικης προστασίας. Πράγματι, καθιστούν το εν λόγω μέτρο ανώφελο, η δε αποχή από τη χρήση του – ή η μη συμμόρφωση προς τυπικές προϋποθέσεις που αποδυναμώνουν την αποτελεσματικότητά του στην πράξη – δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως ένδειξη έλλειψης επιμέλειας εκ μέρους του διαδίκου.

- 46 Με άλλη διάταξη της 27ης Φεβρουαρίου 2023, το Ανώτατο Δικαστήριο επισήμανε ότι η σύλληψη του κριτηρίου που προβλέπει ο uSN ορθώς έχει χαρακτηριστεί ως διαδικασία σκοπούσα την παρεμπόδιση της εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, όπως έχει ερμηνευτεί από το ΕΔΔΑ στις αποφάσεις του κατά Πολωνίας (Reczkowicz, Dolińska-Ficek και Ozimek, καθώς και Advance Pharma sp. z o.o.), στηριζόμενο στην απόφαση του τμήματος ευρείας συνθέσεως του ΕΔΔΑ στην υπόθεση Guðmundur Andri Astraósson κατά Ισλανδίας (προσφυγή αριθ. 26374· απόφαση του τμήματος ευρείας συνθέσεως του ΕΔΔΑ, της 1ης Δεκεμβρίου 2020). Με την απόφαση αυτή, της 1ης Δεκεμβρίου 2020, κρίθηκε ότι η φράση «που έχει συσταθεί νομίμως» καταλαμβάνει και τη διαδικασία διορισμού των δικαστών (§ 228) και ότι δικαιοδοτικό όργανο το οποίο δεν πληροί τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας – ιδίως έναντι της εκτελεστικής εξουσίας– και αμεροληψίας δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το Δικαστήριο του Στρασβούργου, κατά την εκτίμηση του αν ορισμένο δικαστήριο πληροί την αναγκαία απαίτηση περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, έκρινε ότι πρέπει, προς τον σκοπό αυτό, να λαμβάνεται επίσης υπόψη ο τρόπος διορισμού των μελών του. Η απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2020 εισήγαγε και περιέγραψε ένα κριτήριο τριών σταδίων, το οποίο πρέπει να εφαρμόζεται κάθε φορά που υφίστανται αμφιβολίες ως προς το σύννομο του διορισμού του επιληφθέντος δικαστή. Εφαρμόζονται όλα τα στοιχεία του όταν διαπιστώνεται παραβίαση του εθνικού δικαίου κατά τη διαδικασία διορισμού δικαστή (εξετάζεται, περαιτέρω, η φύση της παραβίασης – δεύτερο στάδιο– καθώς και το αν τα εθνικά δικαστήρια διαπίστωσαν και θεράπευσαν ορισμένης φύσεως παραβίαση του δικαίου – τρίτο στάδιο). Τα στοιχεία του εν λόγω κριτηρίου αφορούν φυσικά την ανεξαρτησία και την αμεροληψία υπό αντικειμενική και όχι υπό υποκειμενική έννοια.
- 47 Παράλληλα, το γεγονός ότι το εν λόγω μέτρο λειτουργεί και ότι πρόκειται, κατ' ουσίαν, για διαφορετικό ζήτημα επιβεβαιώνεται, για παράδειγμα, από αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου εκδοθείσες στο πλαίσιο άλλων υποθέσεων. Πρέπει να σημειωθεί ότι, στις υποθέσεις εκείνες, στους δικαστικούς σχηματισμούς του Ανωτάτου Δικαστηρίου μετείχαν μόνο δικαστές που είχαν διοριστεί στο Ανώτατο Δικαστήριο προ του 2018 (χωρίς τη συμμετοχή δικαστών που διορίστηκαν από το 2018 και εξής). Με άλλα λόγια, οι εν λόγω δικαστές δεν εντοπίζουν, στο μέτρο που αποφαίνονται «για εσωτερικά τους ζητήματα», κανέναν εμπόδιο για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου όσον αφορά την εξαίρεση άλλου δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου (ο οποίος διορίστηκε σύμφωνα με τον νόμο του 2017) προβάλλοντας, όπως προελέχθη, πλημμέλειες της διαδικασίας διορισμού και το γεγονός ότι ο εν λόγω δικαστής δεν αυτοεξαιρέθηκε λόγω των ως άνω προβαλλόμενων πλημμελειών. Εν τω μεταξύ, από το γράμμα του άρθρου 29, παράγραφος 5, uSN προκύπτει ότι δεν πρέπει να ελέγχεται μόνον η εν λόγω περίπτωση (του διορισμού), αλλά και το εάν, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, οι περιστάσεις του διορισμού και η συμπεριφορά του δικαστή μετά τον διορισμό είναι ικανές να οδηγήσουν σε παραβίαση των απαιτήσεων περί ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας, η οποία επηρεάζει

την έκβαση της υπόθεσης, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων του ενδιαφερόμενου διαδίκου και της φύσης της υπόθεσης.

- 48 Εν συνόψει, το εθνικό δίκαιο προβλέπει μέτρα για τον έλεγχο της αμεροληψίας και ανεξαρτησίας των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η ορθή εφαρμογή των εν λόγω μέτρων επιτρέπει την επίτευξη του κατάλληλου αποτελέσματος. Όταν διάδικος κάνει ορθή χρήση της αίτησης εξαίρεσης δικαστή ή του καλούμενου ελέγχου αμεροληψίας και το επιληφθέν δικαστήριο εφαρμόζει (επίσης ορθώς) τον νόμο, το δικαστήριο θα έχει συσταθεί νομίμως.
- 49 Εξάλλου, επισημαίνεται ότι οι διάδικοι (ιδίως στην πολιτική δίκη) δεν αξιοποιούν συχνά ούτε την αίτηση εξαίρεσης δικαστή ούτε τον έλεγχο αμεροληψίας, και μάλιστα –λαμβανομένου υπόψη του συνολικού αριθμού υποθέσεων των οποίων επιλαμβάνεται το Ανώτατο Δικαστήριο– η χρήση των εν λόγω μέτρων είναι σχεδόν μηδαμινή. Επομένως, τίθεται το ερώτημα αν, όταν ένας διάδικος δεν κάνει χρήση των δικονομικών δικαιωμάτων που του παρέχονται, μη αμφισβητώντας τη σύνθεση του δικαστηρίου σε συγκεκριμένη υπόθεση (πράγμα που, φυσικά, δεν συμβαίνει εν προκειμένω), μπορεί να γίνει λόγος για δικαστήριο η σύνθεση του οποίου δεν είναι σύμφωνη με το εθνικό δίκαιο και το δίκαιο της Ένωσης. Δεδομένου ότι, από τη σκοπιά του ίδιου του διαδίκου, η εκτίμηση πρέπει να αναφέρεται στη σφαίρα της εξωτερικής ανεξαρτησίας, ήτοι την αντίληψη των τρίτων, ιδίως των διαδίκων, όταν οι διάδικοι δεν αμφισβητούν την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του επιληφθέντος δικαστή, δεν μπορεί να γίνει λόγος για δικαστήριο που δεν πληροί τις απαιτήσεις του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ένωσης. Μόνον αυτό το στοιχείο της εξωτερικής ανεξαρτησίας μπορεί να καθορίσει κατά πόσον ένας δικαστής, λαμβανομένων υπόψη τόσο του τρόπου διεξαγωγής της διαδικασίας διορισμού του όσο και της συμπεριφοράς του μετά το διορισμό του, θα μπορούσε να ελεγχθεί ως προς το αν πληροί το κριτήριο του ανεξάρτητου δικαστηρίου σε συγκεκριμένη υπόθεση, ανεξαρτήτως της συνταγματικής του ιδιότητας αυτής καθαυτής.
- 50 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το Ανώτατο Δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ως άνω προδικαστικά ερωτήματα.